

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

(ágazati
ebb ága-
áfordítá-
) Az élő
-t, az át-
ott tény,
nagyobb
gazdasá-

lyek élő
leg a fej-
lyamat

él kisebb
y a hús

A mezőgazdasági termelés gyors fejlődése egyre szükségsebbé teszi, hogy a vállalatok behatóan foglalkozzanak a termékek betakarítása és azok elszállítása között lezajló folyamatokkal. A rakodási, szállítási, göngyöleg-
gazdálkodási és tárolási tevékenység ugyanis jelentős költségekkel jár, és befolyásolja az érintett ágazatok eredményességét.

kében -
któl füg-
lakítani

y, a te
el (min

mela kutat

и соглас

ьным раз

щая мож

ованности

счета фун

и являет

ний меся

erteilun

rodukte

en Kon

hen no

achthöf

uch keir

er neue

Gesicht

A GAZDÁLKODÁS GYAKORLATÁBÓL

A GABONA BÉRTÁROLÁSÁNAK GAZDASÁGI VONATKOZÁSAI A LAJTA-HANSÁGI ÁLLAMI GAZDASÁGBAN

NAGY FRIGYES dr. — KETTINGER GYULA

A GABONA BÉRTÁROLÁSÁNAK SZÜKSÉGSZERŰSÉGE

A mezőgazdasági termények nagy hányada olyan természetű, hogy forgalmazás vagy szállítás előtt hosszabb-rövidebb ideig tárolásra kerül. Tapasztalataink és számaink szerint a tárolási temivalók növekvő tendenciát mutatnak mind a saját belső szükségletre betárolt abrakalapanyagok, mind az eladásra szánt gabonafélék esetében. Míg a saját szükségletű termények tárolása a gazdálkodásnak természetes velejárója, az árunak termelt termények tárolása a partnervállalattal bértárolási kereskedelmi jogviszonyt jelent, melynek a kölcsönös előnyök alapján kell állnia.

A szerződésre termelt termények esetében elvileg két döntési lehetőség között lehet választani. A gazdaság bértárolást vállal, ha erre kapacitása van és a tárolási tevékenység jövedelmező. A másik alternatíva, hogy az előbbi feltételek hiányában a gazdaság ragaszkodik az áru szerződéses határidőn belüli elszállításához, és nem vállal bértárolást. Ez a két alternatíva azonban csak elméletben létezik, a gyakorlat teljesen más képet mutat, melyet kényyszerítő körülmények határoznak meg. Sokszor a gazdaságok akkor is kénytelenek bértárolást vállalni, ha ez számukra kedvezőtlen eredményű.

A tárolókapacitás elégtelensége

A nagyüzemi gazdálkodás térhódításától, illetve megszilárdulásától kezdve napajainkig jelentősen megnöttek a termésátlagok. A búzác az 1961—1965. évek 17 q/ha-os átlagáról 1974-re 37,5 q/ha-ra nőtt, a kukorica

esetében ugyanazon idő alatt a termésátlag 25 q/ha-ról 42,5 q/ha-ra emelkedett. Közben természetesen az egyéb növények termésátlagai is emelkedtek.

Ez a növekvő termésátlag — esetenként csökkenő területi arány mellett is egyre nagyobb terméseredményekben realizálódott. A búza és a takarmánynövények terméseredménye az adatok szerint¹ a következőképpen alakult:

	A búza, a rozs	A takarmánynövények (kukorica, árpa, zab) termésmennyisége, ezer tonna	Az összes növény
1961—1965	2224	4472	6 696
1966	2569	5098	7 667
1969	3812	5816	9 628
1973	4673	6849	11 512

Az ilyen nagyütemű fejlődéssel a tárolótér-kapacitás növekedése nem tudott lépést tartani, a szocialista gazdálkodásra történő berendezkedés kezdetein pedig még jelentős kapacitáscsökkenés is jelentkezett. A korábbi kisparaszti gazdálkodás idején ugyanis minden kistermelő a termését saját maga tárolta. Ez a lehetőség a kollektivizálás idején háttérbe került.

Az azóta eltelt időszakban a raktárkapacitás a következők szerint alakult²:

	a mezőgazdasági nagyüzemekben	Gabonátároló kapacitás a felvásárló vállalatoknál ezer tonna	összesen
1960	1270	1100	2370
1970	2470	1700	4170
1973	3400	2000	5400

Az adatok azt mutatják, hogy a termésmennyiség és tárolókapacitás között jelentős eltérés van, még a különböző termékféleségek raktárba kerülésének időbeli eltolódását figyelembe véve is.

A mezőgazdasági üzemek tárolókapacitása az utóbbi 13 évben 2,6-szorosára, a felvásárlóké pedig 1,9-szeresére nőtt. Ez a fejlődés mindkét szektorban együtt járt a tárolótér koncentrációjával. Például a Gabonaforgalmi Vállalat 1965. januárjában 2242 telephellyel rendelkezett 57,8 vagonos átlagkapacitással. 1974 elején a raktárak átlagos befogadóképessége 200 vagonra nőtt és a telephelyek száma 1026-ra csökkent.

A XI. kongresszus konkrétan foglalkozott a tárolók építésének kérdésével, s határozatot hozott az ilyen irányú fejlesztésre. Az V. ötéves tervben a felvásárló vállalatok további százezer vagonnal növelik tárolókapacitukat. Ez a szám nagyobb, mint a megelőző 13 év fejlődéséé. Így a tárolókap

¹ Forrás: Csizmadia Ernő: Élelmiszer-gazdaságunk a hatékonyabb gazdálkodás útján. Kossuth Könyvkiadó, 1972., és Mezőgazdasági Statisztikai Zsebkönyv, 1974.

² Forrás: Gabona Tröszt országos értekezlete. Budapest, 1975. II. 20—21.

ra emelke- citás 300 ezer vagonra nő. A felvásárló vállalatok ugyanakkor átlagban 650
melkedtek ezer vagon termény felvásárlásával számolnak, mivel a magas termésátlagok
stabilizálódása valószínűsíthető. A tárolótérhiány a felvásárlóknál várha-
ny mellett tőn 350 ezer vagon lesz.

s a takar- Ez a tetemes tárolótérhiány kész helyzetet teremt. Megfosztja a gazda-
szőképpei ságokat az alternatívák közötti választás lehetőségétől, és akkor is tárolni
kényszerülnek, ha a bértárolás számukra ráfizetéses. A felvásárló vállalat
pozícióelőnyben van, hisz fogadási akadályközléssel kényszeríti a termelőt
az áru visszatartására és a tröszt szinten megszabott tárolási díj tudomásul-
vételére. A termelőnek további választási lehetősége nincs, hiszen a kenyér-
búza egycsatornás cikk, a felvásárló monopólium helyzetet élvez.

A búza bértárolásának negatív következményeit érzik a gazdaságok —
ha nem is mutatják ki számszerűen. A közgazdasági elemzés azonban nem
várathat magára, hiszen a negatívumokat is csak akkor fogadhatjuk el,
ha azokat konkrét, számszerű elemzéssel bizonyítani tudjuk. A bértárolás-
sal kapcsolatos elemzésekkel meglehetősen ritkán találkozunk a szakiroda-
lomban, indokoltnak látjuk tehát bemutatni ilyen irányú próbálkozásainkat
a Lajta-Hansági Állami Gazdaság példáján keresztül.

zerint ala

A BÉRTÁROLÁS KÖLTSEGE

A téma megvilágítására gazdaságunk több évi költség- és jövedelem-
adatait használjuk fel, melyek ugyan egyedi és nagyságrendileg eltérhet-
nek más gazdaságok adataitól, de a tendencia, amelyet tükröznek, valószí-
nűleg más gazdaságok bértárolási tevékenységének gazdaságosságában is
fellelhető.

A bértárolást gazdaságunk — és a többi gazdaság is — az évek óta ér-
vényben levő árrendeletek feltételei szerint végzik. E szerint 1 q gabona
vagy szemes termény tárolási díja 0,2 Ft hetenként, ami 10 tonnára (1 súly-
ra) vetítve 80—90 Ft-ot jelent havonta. Ezenkívül be- és kitárolás címén
2—2 Ft/q költségtérítést kapnak a gazdaságok. Vizsgáljuk meg, hogy ezzel
szemben mennyi költség terheli a bértárolót.

A tárolás költségét a tárolók amortizációjának és karbantartási költ-
ségének nagysága, a be- és kitárolás, az időszakos kezelés (forgatás), vala-
mint a tárolási súly- és minőségveszteségek képezik, hozzátevé az általános
költségeket is.

E költségek alakulását három tárolótípusnál vizsgáltuk: hagyományos
szerfás szín, 1000 t névleges tárolási kapacitással; *Kracht—Landbauw* hol-
land toronysiló, 2500 t kapacitással és TS—3000 kecskeméti toronysiló,
2500 t kapacitással. A figyelembe vett tárolókapacitások névlegesek. Tapasz-
talataink szerint ezek 90%-os kihasználásával lehet számolni.

A tárolási költségek egyik csoportját az *állandó költségek*, másik cso-
portját a változó költségek képezik. Az állandó költségek közül először az
amortizációval foglalkozunk. Ennek nagysága függ a beruházás vállalati
bekerülési értékétől és a központilag meghatározott leírési kulestől. Ezt a

leírási kulcsot alkalmazva a tárolóknál 33 éves üzemelési élettartammal számolnánk. 33 évre azonban semmi esetre sem tehető ezen berendezések élettartama; a fizikai és erkölcsi kopás ennél intenzívebb. Az erkölcsi kopás különösen a be- és kitárolási berendezéseknél jelentkezik, melyek az egy nagyobb kapacitású betakarító és szállító járművekhez kell, hogy alkalmazkodjanak. Állandó karbantartás és felújítás mellett sem számolhatunk gyakorlatban 20 évnél magasabb élettartammal, és ez 5%-os leírási kulcs feltételezne. A jelenlegi 3%-os kulcs késleltetett leírást jelent, ami az eredményezi, hogy már akkor ki kell selejtezni a berendezést, amikor még nettó értékkel rendelkezik. És mindez a fejlesztési alap terhére történik. H vizsgálat viszont például a 20 éves, használhatatlanná vált tárolót — a fejlesztési al

A GABONATÁROLÓK BERUHÁZÁSI ÉS ÁLLANDÓ KÖLTSÉGEI

Költség	Hagyományos szén	Kracht-Landbauw holland siló	TS-5000 kecskeméti siló
	beruházási és állandó költségei, Ft		
Mezőgazdasági és bekerülési érték	236 800	1 316 00	2 316 00
Éves értékesülékenység (3%)	7 104	39 480	69 480
Éves értékesülékenység (5%)	11 840	65 800	115 800
Éves karbantartás	7 104	39 480	69 480

A BÉRTÁROLÁS JÜVEDELME
(Tárolási veszteség nélkül számolva, fél évre)

Megnevezés	Hagyományos szén	Holland siló	Kecskeméti siló
	költsége, árbevétele és nyeresége, Ft		
Tényleges kapacitás, q	9 000	8 000	23 000
Értékesülékenység (15%), Ft	5 920	32 900	57 000
Karbantartás (3%), Ft	3 552	19 740	34 750
Be- és kitárolás költsége, Ft	40 500	16 000	46 000
Forgatás, Ft	11 440	960	2 880
Általános költség (az összes költség 10%-a)	6 140	6 960	14 150
Összes költség, Ft	67 552	76 560	155 680
Költség mázsánként, Ft	7,5	9,57	6,77
Be- és kitárolási díj, Ft	36 000	32 000	92 000
Tárolási díj, Ft	46 800	41 600	119 600
Összes árbevétel, Ft	82 800	73 600	211 600
Árbevétel mázsánként, Ft	9,2	9,2	9,2
Összes nyereség, Ft	15 248	- 2 960	55 920
Mázsánkénti nyereség, Ft	1,7	- 0,37	2,43

táblázat szem

A változ

sét (forgatás

jük meg.

A betáro

ben 1,8 Ft/q

tárolási költs

Ft/q a hagyo

a be- és kitá

a silók esetéb

miatt viszon

költsége 11,4

kiszegítő mun

A költség

A

Az eddig

zésére a bér

és minőségro

sem kerülhet

nek minőségi

kezik, ahol

rülhetetlen.

belső silófala

lenül érintke

teségekről ke

szorítkoznun

eredményt.

mítások 295

A 2. tábl

egyenlegét a

ráfizetéses, a

kiemelése miatt — a vállalat nem selejtezi ki, még 13 évig el kell számolni az amortizációt olyan költségként, mely nem realizálódik.

A vállalati számvitel ugyan a 3%-os leírással számol, de a bértárolás egy költségelemzését akkor ítéltük reálisnak, ha 5%-os értékesülést alkalmazunk figyelembe véve.

Az állandó költségek másik csoportját a karbantartási költségek képezik. A ki- és betároló rendszerek, szállítószalagok és serleges felvonók, hőfok- és szintvizsgálók különösen sok karbantartási igénynek, melyek költségszintje a gyakorlati tapasztalatok szerint a vállalati bekerülési érték 3%-át teszi ki évente.

A beruházási, amortizációs és karbantartási költségek alakulását az 1. táblázat szemlélteti.

A változó költségek között a be- és kitárolást, a termény esetleges kezelését (forgatását), a tárolási veszteségeket és a rovarirtást (ciánozást) említjük meg.

A betárolás költsége, számításaink szerint, a hagyományos szín esetében 1,8 Ft/q (1 fő munkabére és a KSP szállítószalag üzemköltsége). A betárolási költség silók esetében egységesen 1 Ft/q. A kitárolás költsége 2,7 Ft/q a hagyományos szín esetében, és 1 Ft/q a silók esetében. Összevetítve: a be- és kitárolás együttes költsége hagyományos szín esetében 4,5 Ft/q, a silók esetében 1,06 Ft/q, a kecskeméti 1,15 Ft/q. Ez az automatizáltság miatt viszonylag alacsony. A hagyományos színben az egyszeri forgatás költsége 11,44 Ft/q, ugyanis ez a művelet két teherautó, egy rakodógép és egy kisegítő munkás 10 nyolcórás munkanapját veszi igénybe.

A költségek és díjak egybevetését a 2. táblázat mutatja.

A TÁROLÁSI VESZTESÉG HATÁSA A BÉRTÁROLÁS NYERESÉGÉRE

Az eddigiekben nem foglalkoztunk a tárolási veszteségekkel. Ezek fedezésére a bértároló semmiféle költségtérítést nem kap, tehát a mennyiség- és minőségromlás minden kockázatát viseli. A leggondosabb betárolás esetén sem kerülhető el a súlyvesztés, de feltétlenül kell számolni a tétel egy részének minőségi romlásával is. Ez utóbbi elsősorban a szerfás színeknél jelentkezik, ahol kisebb beázások, kifolyások, penészes gócek keletkezése elkerülhetetlen. A silókban is megfigyelhetünk minőségi károsodást, melyet a belső silófala lecsapódó kondenz víz nedvesítő hatása okoz a fallal közvetlenül érintkező terményrétegben, valamint a felső rétegben. Ezekről a veszteségekről konkrét adatok nem állnak rendelkezésre, ezért becslésekre kell szorítkoznunk. A veszteségek jelentősen befolyásolják az eddig kimutatott eredményt. A tárolási veszteségek nagyságát a 3. táblázat mutatja. (A számítások 295 Ft/q egységárú búzára vonatkoznak.)

A 2. táblázatban kimutatott tárolási eredmény és a tárolási veszteségek egyenlegét a 4. táblázatban mutatjuk be. Látható, hogy a búza betárolása ráfizetéses, a tárolási díjak nem fedezik a tárolás költségeit és veszteségeit.

A BÚZA TÁROLÁSI VESZTESÉGEI

3. táblázat

Tárolótípus	A kárba vesztett búza értéke, Ft		
	1%	2%	3%
	veszteséggel számolva		
Hagyományos szín	26 550	53 100	79 650
Holland siló	23 600	47 200	70 800
Kecskeméti siló	67 850	135 700	203 550

A BÚZATÁROLÁS TÁROLÁSI VESZTESÉGGEL SZÁMOLT EREDMÉNYE
(Fél évre számítva)

4. táblázat

Tárolótípus	A búzátárolás eredménye, Ft					
	1%		2%		3%	
	tárolási veszteséggel számolva					
	összesen	1 q-ra vetítve	összesen	1 q-ra vetítve	összesen	1 q-ra vetítve
Hagyományos szín	- 11 302	- 1,25	- 37 852	- 4,20	- 64 402	- 7,16
Holland siló	- 26 560	- 3,32	- 50 160	- 6,27	- 73 760	- 9,22
Kecskeméti siló	- 11 930	- 0,52	- 79 780	- 3,47	- 147 630	- 6,42

A BÚZATÁROLÁS TÁROLÁSI VESZTESÉGGEL SZÁMOLT EREDMÉNYE
(Két hónapra számolva)

5. táblázat

Tárolótípus	A búzátárolás eredménye, Ft			
	1%		2%	
	veszteséggel számolva			
	összesen	1 q-ra vetítve	összesen	1 q-ra vetítve
Hagyományos szín	− 30 653	− 3,4	− 57 203	− 6,35
Holland siló	− 13 600	− 1,7	− 37 200	− 4,7
Kecskeméti siló	− 17 583	− 0,8	− 85 433	− 3,7

A kimutatott számítások hathónapos időtartamra vonatkoznak. Köz tudott azonban, hogy a gazdaságok búzát csak augusztus—szeptemberben tudnak tárolásra vállalni, mivel a kukoricabetakarítás miatt a tárolótérek fel kell szabadítaniok. Indokolt tehát megvizsgálni a tárolási eredmény két hónapra vetítve is. Ez esetben a kezelési (forgatási) költségtől eltekintetünk. A súly- és minőségveszteségeket csak 1—2%-ra dolgoztuk ki, mivel ez esetben ennél nagyobb veszteség már szubjektív okokat is feltételez (5. táblázat).

A szám
hónapos tá
vettük bele
költségeit,

A szám
az elemzési

Az egy
sem teszi l
költségeket
úgy jön össze
A tárolás az
házás hossz
és az állam
vékenység
lálja a forrá
ágazat terke

A bevé
stabilizáló
Mivel a be
jövedelmez
rolásáról v
csökkentjü
védelmező
latali szem
sem tétel
épít. Szám
sősorban s
másodlagos
sonló nagy
eredménye
más vállalat

A táro
silókkal tu
tárolási le
ne kifizető
tárolási dí
tárolási te
minden va
méretű sil
vagonos) s
Rend
pított tari
mind a fe

A számok a betárolás ráfizetéses voltát — mind két hónapos, mind hat-hónapos tárolási időtartammal számolva — ráfizetésesnek mutatják. Nem vettük bele a kalkulációba a magtár-fertőtlenítés és terményfertőtlenítés költségeit, amelyek a ráfizetést tovább fokozzák.

NÉHÁNY MEGFONTOLÁS

A számszerű adatok további megfontolásokat tesznek szükségessé, hisz az elemzésnek akkor van értelme, ha abból következtetések vonhatók le.

Az egyik ilyen megállapítás, hogy a késleltetett amortizáció még akkor sem teszi lehetővé a tárolókapacitások szinten tartását, ha a beruházási költségeket állandónak vesszük. A bekerülési érték ugyanis ez esetben csak úgy jön össze, ha a fejlesztési alapból kipótoljuk az addig leírt amortizációkat. A tárolás azonban fejlesztési alapot nem hoz létre, mivel ráfizetéses. A beruházás hosszú távon mutatózó jelentős drágulása, a késleltetett amortizáció és az állami támogatások csökkenése tehát együttesen oda hat, hogy a tevékenység szinten tartásához, az egyszerű újratermeléshez nem akkumulálja a forrásokat, ami azt jelenti, hogy szinten tartás csak más jövedelmező ágazat terhére lehetséges.

A bevezetőben megemlítettük, hogy magasabb termésátlagok várható stabilizálódása nem szinten tartást, hanem fejlesztést követel a tárolás terén. Mivel a betárolás veszteséges, fejlesztése csak úgy oldható meg, ha más jövedelmező ágazattól vonunk el alapot erre a célra. Mivel főként a búza tárolásáról van szó, tulajdonképpen ennek az ágazatnak a jövedelmezőségét csökkentjük, és az itt termelt fejlesztési alapot vonjuk el. Egy nem jövedelmező tevékenység kényszerű fejlesztéséről van tehát szó, amelyet vállalati szempontból negatív jelenségnek kell megítélnünk. Természetesen fel sem tételezzük, hogy egy vállalat kizárólag gabona bértárolására tárolót épít. Számításaink is csak időszakos bértárolásra vonatkoznak. A tárolók elsősorban saját felhasználású abraktakarmányok céljára épülnek, és csak másodlagosan használatosak bértárolásra. A saját tárolás költségei is hasonló nagyságrendűek, jelentősen növelik az ágazat költségeit és csökkentik eredményét. Ezt minden vállalat tudomásul is veszi. A bértárolást azonban más vállalat részére végzi, jogosan emel tehát szót a ráfizetés ellen.

A tárolási kérdéseket középtávon a vállalatok többsége 80—100 vagonos silókkal tudná megoldani, mivel ezek használata nyújtja a legrugalmasabb tárolási lehetőségeket, technikai szempontból is. Ilyen beruházás akkor lenne kifizetődő, ha 1% súlycsökkenés a tároltatót terhelné, és emellett a heti tárolási díjat a mázsáncénti 20 fillérről 47 fillérré emelnék. Így magán a tárolási tevékenységen 10%-os szerény nyereségrátát lehetne elérni, melyhez minden vállalat jogosan ragaszkodik. Azért vettük díjbázisnak a közép-méretű silót, mert hagyományos szín már nem épül, nagy kapacitású (250 vagonos) silót viszont kevés helyen indokolt építeni.

Rendezésre vár a szállítási díjtétel is, mert az évekkel ezelőtt megállapított tarifák nem fedezik a tényleges szállítási költségeket. Ez vonatkozik mind a felvásárló vállalatok tarifáira, mind a TEFU-tarifákra.

ÖSSZEFOGLALÁS

A tárolóterek fejlődése nem áll arányban az egyre növekvő termésátlagokkal és termésmennyiségekkel. Mivel a Gabonafelvásárló Vállalat a következő öt éves tervben sem tudja a gabonát a betakarítással párhuzamosan átvenni, a termelőgazdaságok fokozott mértékben kényszerülnek bértárolást vállalni. Ez a tevékenység azonban ráfizetéses, mert a tárolási díjak nem fedezik a költségeket, a súly- és minőségi veszteségeket.

Felmerül tehát a tárolási díjak felülvizsgálatának és felemelésének igénye. Az ehhez szükséges pénzügyi eszközökhöz népgazdasági forrásokra is szükség van, mert a termelő- és felvásárló vállalatok együttesen sem képesek a kérdés megoldására, holott ez népgazdasági érdek.

Закупочное предприятие — из-за отсутствия соответствующих складов — не может принять увеличивающийся урожай зерновых одновременно с уборкой. Поэтому производители зерна вынуждены складировать зерно за плату. Однако это по анализу, данному в статье, является убыточным. Авторы указывают на последствия этого положения с точки зрения экономики предприятий, а также на возможности решения, опирающиеся на источники народного хозяйства.

Die mit der Ernte gleichzeitige Übernahme des ständig wachsenden Getreidevolumens kann mangels an entsprechenden Lagerungsräumen von den Aufkaufsorganisationen nicht ausgeführt werden. Deswegen sind die Produzenten auf Pachtlagerung der Getreide gezwungen. Diese Lösung zahlt sich, gemäss den Untersuchungen der Verfasser, nicht aus. In der Behandlung wurde auf die betriebsökonomischen Konsequenzen dieser Lagerungsweise hingewiesen aber auch auf die Lösungsmöglichkeit die sich auf die volkswirtschaftlichen Quellen stützt, wurde hingewiesen.

In lack of suitable storing room, the buying organizations are unable to take delivery of the growing quantities of cereal crops simultaneously with their harvest. Therefore the producers are forced to undertake the storage. According to the analysis presented in the paper, however, this activity is accompanied by financial losses. The authors point out the unfavourable consequences of this situation in farm management but they indicate also the eventualities of a solving based upon national economic sources.

SZE
ÉS SZ
AZ N

A Né
ságbán a
szocialis
alakított
bek közö
III. típu
aránt na
kezőkép
1970-be
gazdasá
kereken
amelyek
körül vo

Az üz
lénak
technika
váltak.
daság m
mezőgaz
feszülts
voltak.
hogy a
nehézsé
termelés
alakulta
zebb te
elért te
az NDI
el hazai
egy tel
szárnya

A m
lyásoló
jelentős
amelye
felelő r
retek k